

Prædiken til Diakoniens Dag 2016

Sognepræst Solvej Paabøl Andersen, Grene pastorat

"Jeg kigger bare". Sådan siger jeg til ekspedienten, når jeg går lidt planløst omkring i en tøjforretning. "Jeg kigger bare". Det betyder: "Jeg forpligter mig ikke til at købe noget. Og jeg vil egentlig gerne være i fred". Det kan godt være, det så faktisk *ender* med, at jeg køber noget. Men forpligtet? Under ingen omstændigheder. Jeg kigger bare. Og jeg kan lige så stille luske ud uden undskyldninger og forklaringer, uden at skulle afvise ekspedientens forslag, hvis der ikke er noget, der finder nåde under mit blik.

Synssansen er en vigtig sans. Ikke bare af praktiske grunde – vi kan finde vej, vi går ikke ind i noget. Ikke bare af æstetiske grunde – en solnedgang og et elsket ansigt er skønt at skue. Men også af rent menneskelige grunde er synssansen en vigtig sans.

Det har betydning, hvordan vi ser hinanden. *Om* vi ser hinanden. Og om vi svarer på det, vi ser. Eller om vi nøjes med at kigge. "Jeg kigger bare" – jeg forpligter mig ikke. Lad os ikke involvere os i hinanden.

I nyhederne præsenteres vi for så megen nød og elendighed, at vi næsten ikke *kan* andet end at nøjes med at kigge. Ind imellem ser vi. Især hvis der kobles en personlig historie på, sættes et ansigt på. Så ser vi, det går os til hjertet, og vi gribes af en trang til at gøre noget. Foretage en indbetaling, køre ned i genbrugsbutikken med noget tøj, lave et opslag på Facebook. Bare *gøre* noget – det dulmer lidt.

Og det er nogle gange lettere at gøre noget for dem, vi ser gennem en skærm, end dem vi møder på vores vej, og som møder vores blik - medmindre vi slår øjnene ned og haster forbi. Dem, som er en del af gadebilledet. Flygtningen, den fattige, den sultende, den hjemløse, den ensomme gamle mand i nabolaget eller den trætte enlige mor i opgangen, som kunne have brug for --- ja, måske først og fremmest brug for at blive set. Set og anerkendt som et medmenneske. Og dermed en, man er forpligtet på.

Men det bliver også så indlysende, at ser man dem først i øjnene, så er det ikke helt nok at nikke venligt og gå forbi. Og man burde måske ..., men man vil jo nødig ..., og nogle andre kunne også ..., og jeg skal først lige..., og lige nu har jeg ikke meget overskud, og man kan jo heller ikke frelse hele verden.

Så jeg "lukker øjnene" for det, ser den anden vej. For i det øjeblik, jeg ser, virkelig ser, ansigt til ansigt, blik i blik – da må jeg gøre op, hvad jeg skal, hvad jeg vil, hvad jeg gør. Når jeg har set, har jeg et ansvar. Og nogle gange kommer det ansvar så meget på tværs, at jeg vælger det fra. Jeg kigger bare, eller jeg ser

væk eller igennem det menneske, jeg kunne, måske burde, have involveret mig i. Ja, jeg taler jo ud af min egen erfaringsverden, men måske er der noget, du kan genkende?

Der er sådan set ikke så meget at sige til, hvis Jesus hverken ser eller hører Bartimæus, som han hedder - den blinde tigger, han møder på sin vej til Jerusalem. Jesus ved, at han er på vej mod lidelse, kors og død. Så han kunne være fyldt af det. Han havde nok at se til, som vi siger, rigeligt i sine egne problemer. Rigeligt i det mål, han skulle nå: at frelse hele verden! Fra synd og død og Helveds plage (DDS 675, v. 2 og 3).

Det skulle man jo synes, var nok. Ikke desto mindre lader han sig standse. Hverken af fristelser eller undskyldninger – men af et enkelt menneskes nødråb: "Jesus, Davids Søn, forbarm dig over mig!" "Det standsed' Jesus på hans vej, han kunne ikke sige nej." (DDS 173, v.3)

Den blinde tigger, som vi møder, og som Jesus møder i evangeliet i dag – ham var der ingen, der følte sig forpligtet på. Man så ham måske nok, i betydningen "registrerede hans tilstedeværelse". Men hvor er det nemt at haste videre. Han kunne jo også være en tricktyv. Men Jesus ser ham ikke først og fremmest som en blind tigger, som KUNNE være en tricktyv. Eller en, som bare ikke synes, det kan betale sig at arbejde. En, som ikke ligefrem pynter i gadebilledet.

Han ser, at her står et menneske. Et konkret menneske. Som ikke kan møde hans blik, blind som han er. Men som alligevel ser, fatter, ind-ser så meget mere end både disciplene, som ikke fatter noget af Jesu tale om lidelse, død og opstandelse. Det er skjult for dem, og de forstår det ikke. Og skønt blind, ser han så meget mere end skaren, som nok kan fortælle ham, at det er Jesus af Nazareth, som kommer forbi. Men så heller ikke mere.

Jesus af Nazareth – jovist. Men så meget *mere* end en mand fra Nazareth. "Jesus, Davids Søn," råber Bartimæus. Davids Søn – Messias, frelseren og forsoneren. Det er, hvad den blinde ser. Det giver hans råb og hans håb retning. Og Jesus ser ham og tager imod ham - som et menneske. Han anerkender hans menneskeværdighed.

Bartimæus får ikke først sin værdighed, da han bliver seende. Han er også som blind, dysfunktionel randeksistens et værdigt menneske. For værdighed har intet at gøre med at kunne alting selv og at være på fuld omgangshøjde med samfundets krav. Værdighed har vi allerede i at være Guds skabninger – og det er vi forpligtede på at anerkende og fastholde hinanden i. Jesus viser os her hvordan: ved at se, ved at svare, ved at sætte fri.

Filmen "De Urørlige" er den mest sette franske film nogensinde. En meget velhavende mand, Phillippe, er ved en ulykke blevet lam fra halsen og ned. Han har fået det, som nogle vil kalde "et uværdigt liv". Han har brug for hjælp til alt! Nu søger han en ny assistent.

Driss stammer fra et helt andet miljø end Phillippe. Han er sort. Han er kriminel. Han søger jobbet som Phillippes personlige assistent. Men kun for at få en underskrift på, at han har søgt stillingen. Han skal bruge tre underskrifter på, at han har søgt jobs, for at få bistandshjælp. Det er hans eneste ambition.

Han kan godt få den underskrift. Men Phillippe udfordrer ham til at prøve jobbet i bare 14 dage. Driss er stor og stærk og kan sagtens løfte den voksne mand. Men han har ingen faglige forudsætninger for at passe en handicappet. Han har heller ikke den dannelse og empati og nænsomhed, som man måske skulle synes, var påkrævet, for at kunne varetage en sådan stilling.

Han taler til sin chef, Phillippe, som han ville tale til alle mulige andre. Flabet, konfronterende, drillende. Han forstiller sig ikke. Han opfører sig højst upassende, begår den ene fejl efter den anden. Rækker ham f.eks. telefonen, selv om Phillippe ikke er i stand til at tage den og løfte op til øret. Og det er præcis derfor, Phillippe vil beholde ham!

Hans gode ven opsøger ham. Han er bekymret. Han har benyttet sig af sine forbindelser og forhørt sig i systemet. Og fundet ud af, at Driss har en noget plettet straffeattest. "Du kan ikke lukke hvem som helst ind i dit hjem. Især ikke i din tilstand", siger han. "Vær på vagt. Hans slags har ingen medlidenhed."

"Lige præcis", svarer Phillippe. "Det er det, jeg vil have. Ingen medlidenhed. Han rækker mig tit telefonen, fordi han glemmer det. Han har ikke meget medfølelse. Men han er stærk og har arme og ben. Hans hjerne virker, og han er rask. Så hvad angår alt det andet, min tilstand, som du kalder det, og hans baggrund: det rager mig langsomt!"

Driss er den hjælper, Phillippe vil have, fordi han hele tiden glemmer, i hvor høj grad Phillippe har brug for hjælp. Han ser ham ikke som "en tilstand" men som et menneske.

Og ligeså vel som Driss ikke ser Phillippe som en hjælpeløs tilstand, sådan ser Phillippe heller ikke Driss som "hvem som helst", "den slags" og en blakket baggrund. De ser hinanden som mennesker.

Mennesker, som man kan dele tid og tanker og ressourcer med, som man kan more sig med og irriteres på, være taknemmelig over og ønske hen, hvor peberet gror. Det er helt gensidigt!

De tos verdener bliver større. Ved at de ser hinanden, bliver set, lader sig se. Involverer sig i hinanden, og dermed forpligter sig. De kigger ikke bare. De er ikke blinde for hinandens mangler, men de ser ikke

først og fremmest mangler – de ser mennesker, mennesker *er* mangelfulde. Hvad den ene ikke har, kan den anden bidrage med.

Bartimæus er blind, og dog den eneste, der har syn og sans for, at det er Guds Søn, der kommer forbi, og lader sig standse på sin vej, fordi han ikke kan sige nej. Jesus fortsætter sin vandring mod Jerusalem.

Mod lidelse, kors og død. Og mod opstandelse. Bartimæus slutter sig til skaren, til fællesskabet, til lovsangen.

For lovsangen må være det første, umiddelbare svar på den kærlighed, der tåler alt, tror alt, håber alt, udholder alt. Selv afvisning og hån. Selv lidelse og død. Den kærlighed, som ikke nøjes med at kigge, men går planken ud. Som ser os og kender os fuldt ud i al vores ufuldkommenhed. Og stadig finder os værd at vende tilbage til og blive hos, alt imens han sender os ud i verden med åbne øjne og hænder. Amen.